

Loovterapeudi eetikakoodeks

I osa

Mõistete seletused

Loovteraapia on loovus- ja kunstipõhiste meetodite ja tehnikate psühhoterapeutiline rakendamine tervist toetava muutuse ja heaolu soodustamiseks vastava erialase väljaõppe saanud spetsialisti poolt (tekstis ka „teraapia“).

Loovterapeut on psühhoterapeutilise ravi ja rehabilitatsiooni spetsialist, kes on saanud erialase väljaõppe ja praktiseerib loovteraapia alal.

Loovteraapia kutse hõlmab kolme spetsialiseerumissuunda: kunstiteraapia (ingl k art therapy), muusikateraapia (ingl k music therapy) ning tantsu- ja liikumisteraapia (ingl k dance and movement therapy).

Klient tähistab üksikisikut, paari, perekonda, rühma või isikute ühendust, kelle puhul rakendatakse loovteraapiat.

Superviisor on vastava erialase ettevalmistusega töönoustaja.

Supervisioon on erialane töönoustamine, mida juhendab superviisor.

Kovisioon on erialapraktikute vastastikune nõustamine teraapiapraktikat puudutavates küsimustes.

Informeeritud nõusolek on nõusolek, mille andmisel isik on võimeline aru saama nõusoleku olemusest ja selle andmise või sellest keeldumise tagajärgedest. Informeeritud nõusolek võetakse lapsevanemalt või volitatud hooldajalt, kui klient on alaealine või täiskasvanu, kes ei ole võimeline ennast ise esindama.

II osa

Loovterapeudi eetilised põhimõtted

1. Loovterapeut austab inimlikkuse põhialuseid, kõigi inimeste au ja väärikust ning järgib neid põhimõtteid oma töös.
2. Loovterapeut tunnistab ja austab inimestevahelisi erinevusi ning taunib diskrimineerimist ja julma käitumist.
3. Loovterapeut austab loovteraapia klientide privaatsust ja hoiab loovteraapia rakendamise käigus saadud informatsiooni konfidentsiaalsust.
4. Loovterapeut kaitseb loovteraapia klientide õigusi, k.a õigust informeeritud nõusolekule.
5. Loovterapeut austab ja väärtustab kollegiaalseid suhteid.
6. Loovterapeut hoiab ja arendab oma loovteraapiaalast kompetentsi.

III osa

Loovteraapia rakendamise eetilised nõuded

1. Vastutus kliendi ees

- 1.1. Loovterapeut teeb kõik mõistliku, et vältida kliendi kahjustamist loovteraapia käigus.
- 1.2. Kui loovteraapia tulemusena on tekkinud kahju, mis on ametlikult tõestatud ja seotud loovterapeudi tegevusega, võtab loovterapeut vastutuse selle heastamise eest.
- 1.3. Loovterapeut austab kliendi iseseisvust ning julgustab klienti tegema otsuseid tema enda huvides, lähtudes kliendi sotsiaalsest keskkonnast ja suhetest teiste inimestega.
- 1.4. Loovterapeut vastutab ametialaste piiride seadmise ja hoidmise eest teraapiasuhte ajal.
- 1.5. Loovterapeut, kes puutub kokku tema kompetentsi ületava olukorraga, pöördub superviisori poole ning vajadusel ja/või superviisori soovitusel teiste spetsialistide poole.
- 1.6. Loovterapeut toetub oma töös tõenduspõhisele praktikale, täiendab end erialaliselt ja käib regulaarselt supervisioonis ja/või kovisioonis.
- 1.7. Loovterapeut teeb juhtumipõhiselt koostööd teiste kliendiga seotud isikutega.
- 1.8. Loovterapeut, kes peab kliendisuhete lõpetama lepinguvälistel tingimustel (nt halb tervis, isiklikud või tööalased asjaolud), annab kliendile asjakohaseid selgitusi ning teeb kõik mõistliku, et tagada kliendi heaolu jätkumine.
- 1.9. Loovterapeut lõpetab teraapiasuhte, kui teraapia eesmärk on saavutatud või kliendile pole see teraapia enam kasulik. Vajadusel soovib ta teist spetsialisti.

2. Kuritarvitamine

- 2.1. Loovterapeut ei kuritarvita kliente emotsionaalselt, rahaliselt, seksuaalselt, või mõnel muul viisil.
- 2.2. Loovterapeut ei kiida heaks ega osale klienditööga seotud ebaeetilistes rahalistes tehingutes, mis pole tavapärase tasu loovteraapia seansi eest.
- 2.3. Loovterapeut ei meelita eravastuvõtule kliente, kes peaksid sama teenust saama teiste finantseerimis võimaluste kaudu.
- 2.4. Seksuaalsed suhted loovterapeudi ja tema kliendi vahel on aktsepteerimatu ebaeetiline käitumine. See hõlmab loovterapeudi või tema kliendi poolt algatatud suhtlust, mille eesmärk on seksuaalne rahuldus või mida võib põhjendatult pidada selle taotluseks.
- 2.5. Loovterapeut arvestab, et mida sügavamalt ta on teraapia ajal seotud kliendi emotsionaalse eluga, seda ebatõenäolisem on võimalus edasiseks võrdseks suhteks pärast teraapia lõppu. Loovterapeut pöördub supervisiooni, kui endine klient teeb katset luua teraapiaväliseid suhteid.
- 2.6. Loovterapeut veendub kliendi turvalisuses, kui töötab teadvuse seisunditega (siia kuuluvad ka relaksatsioon, töö emotsioonidega, sümbolite ja kujutluste kasutamine jms).

3. Konfidentsiaalsus

- 3.1. Loovterapeut käsitleb konfidentsiaalselt igasugust klientide kohta käivat otse või järeltule teel saadud personaalset infot.
- 3.2. Loovteraapia klienti ei tohi ilma tema teadliku nõusolekuta jälgida keegi peale teraapia läbiviija. See kehtib nii otsese jälgimise kui igat liiki audio- või videosalvestuste ja -ülekannete kohta. Alaealise kliendi puhul on vajalik õigusjärgse hooldaja/eestkostja nõusolek.
- 3.3. Supervisiooni käigus vastutavad loovterapeut ja superviisor kliendi õiguse eest konfidentsiaalsusele ja veenduvad, et jagatud informatsioon on piisavalt varjatud.

3.4. Eriolukorras, kui loovterapeudil on alus uskuda, et klient võib ennast või teisi tõsiselt ohustada, võib olla vajalik konfidentsiaalsuse murdmine: soovitatavalt kliendi loal ja/või pärast superviisoriga konsulteerimist.

3.4.1. Erandid andmete avaldamiseks:

3.4.1.1. Seadusega ettenähtud korras, kui loovterapeut peab tagama, et kuritarvitamisest on teatatud.

3.4.1.2. Konfidentsiaalsus on seotud jätkuva kuritarvitamisega.

3.4.1.3. Konfidentsiaalsus soodustab ohtu teistele.

3.4.1.4. Loovterapeut on süüdistatav tsiviil-, kriminaal- või distsiplinaarhagis, mis tuleneb teraapiast. Loovterapeudi poolset kliendi teraapiaandmete jagamist reguleerivad Eesti vabariigi tsiviil-, kriminaal- või distsiplinaarseadusandlus. Menetluse korral on seadusest tulenev kohustus andmed edastada vastavalt päringule. Seal juures vältides päringut mitte puudutavate andmete väljastamist. Sellisel juhul avalikustatakse kliendi andmeid ainult selle sündmuse jooksul või kliendi teadliku kirjaliku nõusolekuga ja ainult selle info osas, mida nõusolek puudutab.

3.5. Konsulteerides kliendijuhtumit teiste spetsialistidega veendub loovterapeut, et info kliendi kohta on jagatud piisava teabe põhimõttel (nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik antud juhtumi käsitlemiseks).

3.6. Loovterapeut peab täpset kirjalikku aruannet oma tööst klientide ja superviisoritega.

3.7. Konfidentsiaalsus-kokkulepe jätkub peale kliendi surma või seadusega ettenähtud korras.

3.8. Eriti tähelepanelik tuleb olla teraapiasituatsioonide kirjeldamisel aruannetes ja publikatsioonides. Autoril peab olema kliendi juhtumi ja tema loomingu avaldamisel informeeritud nõusolek.

4. Lepingud

4.1. Loovteraapia on lubatud vaid professionaalses kliendisuhtes.

4.2. Kliendiga seotud lepingud peavad olema realistlikud ja selged ning kajastama teraapiateenuse tingimusi.

4.3. Loovteraapia läbiviimiseks peab olema informeeritud nõusolek kas kliendilt või seaduslikult volitatud isikult, kui klient on võimetu informeeritud nõusolekut andma.

4.4. Iga loovteraapia teenust tutvustav kirjutatud ja suuline informatsioon peab kajastama täpselt pakutavat teenust ning loovterapeudi väljaõpet, kvalifikatsiooni ning praktilist kogemust loovteraapia valdkonnas.

4.5. Kliendisuhet puudutava huvide konflikti puhul pöördub loovterapeut selles küsimuses superviisori poole.

5. Kliendi andmete ja loovtööde kogumine, käitlemine ja ladustamine

5.1. Kui seaduse või tööandja poolt ei ole määratletud teisiti, siis loovterapeut hoiab kliendi teraapiatoimikut vähemalt seitse aastat peale viimast kontakti kliendiga, kui toimik koostati kliendi lapseas, siis vähemalt tema 25-aastaseks saamiseni.

5.2. Loovterapeut hoiab konfidentsiaalsust teraapias tehtud loovtööde säilitamise ja neile ligipääsu osas ning teraapiatoimikute ja loovtööde likvideerimisel vastavalt oma tegevuse seaduslikele ja tööandja nõuetele.

6. Erialast lähtuvad personaalsed kohustused

6.1. Loovterapeut on kohustatud säilitama oma teovõimelisuse, taastumisvõime ja oskuse klienti aidata. Ta jälgib enda toimimist ning otsib abi või hoidub praktiseerimisest, kui tema enda jõuvarud on selleks ammendunud.

6.2. Loovterapeut ei praktiseeri, kui tema tegevusvõime on märgatavalt nõrgenenud elu-olulistel, emotsionaalsetel, tervislikel või muudel põhjustel. Praktiseerimine on keelatud alkoholi- või narkootikumide tarvitamisel.

6.3. Loovterapeut käib regulaarselt supervisioonis ja/või kovisioonis ning kasutab seda eneseanalüüsiks, tööskuste arendamiseks ja vastutustundlikuks praktiseerimiseks.

6.4. Loovterapeut hoiab end kursis ravijuhenditega ja viimase aja teadusuuringutega oma kitsamal spetsialiseerumise suunal.

6.5. Loovterapeut järgib loovteraapia läbiviimisel oma tööandja eetikapõhimõtteid, kui need ei lähe vastuollu loovterapeudi eetikanõuetega. Vastasel juhul püüab saavutada kliendi huvidest lähtuva kokkuleppe.

7. Kohustused teiste loovterapeutide ees

7.1. Loovterapeut ei käitu loovteraapiaga seotud tegevustes viisil, mis kahjustab avalikku usaldust loovteraapiasse.

7.2. Loovterapeut pöördub erialaühingute eetikakomisjonide poole, kui ta märkab ebaeetilist käitumist teise loovteraapiat rakendava isiku poolt.

7.3. Loovterapeut on teadlik kliendi õigusest küsida teist arvamust, kuid ei meelita enda juurde loovteraapiasse teise loovterapeudi kliente.

7.4. Kui klient saab loovteraapiaga sarnast teenust teiselt spetsialistilt, siis enne loovteraapia alustamist arutab loovterapeut eeldatava kliendiga ja võimalusel selle teise spetsialistiga loovteraapia rakendamise vajalikkust antud olukorras.

7.5. Kui loovterapeudil on põhjust kolleegi või teise spetsialistiga mitte nõustuda, siis peab ta hoiduma mõõdutundetust kriitikast, mis heidab alusetult kahtlust kolleegi professionaalsele pädevusele.

7.6. Loovterapeut teavitab talle teadaolevatest eetikanõuete rikkumistest erialaühinguid.

8. Kohustused laiemal üldsuse ees

8.1. Loovterapeut on kursis loovteraapiat puudutava kehtiva seadusandlusega ja rakendab loovteraapiat kooskõlas seadusega.

8.2. Loovterapeut on kohustatud kaitsma avalikkust ebakompetentse ja ebaausa loovteraapia rakendamise eest ning on valmis sellisele tegevusele vastu astuma.